

# BREDASCHE

# COURANT.

Staat-, Letterkundig

en Wetenschappelijk

## NIEUWS-

## BLAD.

DONDERDAG

15 JULI.



### SCHUTTERIJ.

#### PUBLICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS DER STAD BRED A, maken aan de belanghebbenden bekend, dat de Commissie, daargesteld volgens art. 15 der Wet op de Schutterij, hare Tweede Gewone Jaarlijkse zitting zal houden op *Donderdag den 25. Julij* aanstaande; strekkende tot onderzoek van alle reclames, welke de geloot hebbende personen in het laatste jaar, alsmede van hen, welke reeds van vorige jaren zijn dienende, mogten worden ingebracht.

Wijders worden de daarbij betrokken personen geïnformeerd, dat zij, die bij de Schutterij hante vijftigjarige dienst, te rekenen van het tijdstip hunner primitieve inkrijving, hebben volbragt, des verlangende daadelijk kunnen worden overgeschreven bij de reserve; — terwijl zij, die hun 34e jaar hebben bereikt, of in 1834 bij de Schutterij zijn gedesigneerd en dus thans tien jaren hebben gedijnd, zulks verkiezende, ficial kunnen worden ontslagen.

Wordende de belanghebbenden ten overvloede verzocht, de schriftelijke bewijzen, tot vesting van hun Ouderdom van vrijstelling, bij de Wet gewoerd, vóór de zitting van de Commissie, als niet reeds is geschied, te overleggen, ten Stadhuis alhier, over te leggen.

Kunnende de bij hante inschrijving ongetrouwen, voor zoo verre zij nog niet op eene der bijzondere rollen zijn gebragt geworden, ingevalle zij sedert dien tijd mogten zijn getruwd, de schriftelijke bewijzen van hun huwelijk, alhoewel uiterlijk voor den Beeten Augustus overkonnende, aan de commissie, volgens art. 14 der Wet met het opmaken der rollen behalve ter hand stellen.

En zij teindelijk aan de bedoelde personen kennelijk gemaakt, dat zij stiptelijk op den door gedachte Commissie van onderzoek bepaalden tijd, moeten compareren, terwijl degenen, welke zulks mogten verzuimen, gehouden worden geene redenen van vrijstelling te hebben. Dit voor zoo verre zij niet alreeds in de rollen van de Commissie, in de laatste zitting van den 15. Julij 1844, zijn opgenomen, en in de rollen van de Commissie, in de laatste zitting van den 15. Julij 1844, zijn opgenomen, en in de rollen van de Commissie, in de laatste zitting van den 15. Julij 1844, zijn opgenomen.

In opdat niemand hieromtrent eenige onwetendheid voorwenden, zal deze worden afgekondigd en aangeplakt, waar zulks te doen binnen deze Stad gebruikelijk is.

Breda, den 10. Julij 1844.

DE ROY, vt.

Ter ordonnantie van dezelveu,  
De Secretaris der Stad,  
H. W. SCHADIKES.

### Afzondiging.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS DER STAD BRED A, ontvangen hebbende eene missive van den heer Controleur der Directie Belastingen alhier, van den 16. Julij 1844, n. 89.

Gezien de wet van den 29. Maart 1833, (Staatsblad n. 4), houdende belasting op het Personeel.

Maken bij deze aan de belanghebbenden dezer Stad bekend, dat het primitief kohierlett. A, n. 2, over de wijken C en D van de belasting op het Personeel, voor dezen loopenden jare 1844, op den 29sten Junij 11, door Z. Exc. den Heere Staatsraad Gouverneur dezer Provincie, is executoir verklaard, en ter invordering aan den Ontvanger overgegeven, zullende dus een tegelijk na bekonnene kennisgeving van zijnen aanleg verpikt zij, in alder voege als daarbij in overeenstemming met de wet van den 29. Maart 1833, opgegeven, te veldoen, op posten van aanleg, zullende de zoodanigen, die hun aanslagbillet niet hebben ontvangen, zich van een dubbel van hetzelfde kosteloos ten kantore des Ontvangers zullen kunnen voorzien en zij die zouden vermeenen, dat de aanslag niet overeenkomstig is met hunne opgave of met de plaats gehad hebbende taxatie, op de wijking en telling, zich deswege zullen kunnen beklagen, binnen den tijd van drie maanden na de afkondiging des Kohiers.

En opdat niemand hieromtrent onwetendheid voorwende, zal deze op de gebruikelijke wijze worden afgekondigd.

Breda, den 17. Julij 1844.

DE ROY, vt.

Ter ordonnantie van dezelveu,  
De Secretaris der Stad,  
H. W. SCHADIKES.

### FRANKRIJK.

PARIS, den 15den Julij.

Gisteres namiddag is te Neuilly door den Aartsbischoep van Parijs in tegenwoordigheid der koninklijke familie, de doop toegediend aan den jongen hertog van Anjou, die blijkens het extract uit het register van den burgerlijken staat van 's konings huis, de naam gekonnde heeft van *Ferdinand Philippe Marie d'Orleans*.

Voorts geveende hielden verslag van de lijkdienst, die eergisteren in de kapel van het kasteel te Dreux in tegenwoordigheid der koninklijke familie gehouden is, voor den nu twee jaren geleden ongelukkig omgekomen hertog van Orleans. De kapel was naar de omstandigheden versierd ten trekkend de droefheid van de familiebetrekkingen des overleden Prinses, vooral van zijne jeugdige weduwe, de hertogin van Orleans.

Het verslag, dat de heer Thiers, zamens zijne commissie, in de zitting van de kamer der afgevaardigden van den 13den Julij heeft voorgelezen, is door de groote meerderheid der vergadering, evenwichtig toegejuicht, en baart groot opzien. Over het algemeen acht men het in eene gemakkelijken geest opgesteld, ofschoon het de strekking heeft, om het toezigt van den Staat op het onderwijs door tusschenkomst der universiteit nog meer te versterken en krachtiger waarborgen van de opdenizers te sterven dan de kamer der peers bij hare vaststelling, dezelve welgedacht heeft. Naar het zeggen van den heer Thiers, heeft men in den bezem der commissie verschild van gevvelen ontrent ondergeschikte punten geherscht, en heeft een ander beden, de heer de Corne, vooral ook bedenkingen doen gelden, die met zijne godsdienstige overtuiging samenhangen.

Het ontrent de noodzaak van eenen wet, houdende onze berandingslagen, deest men (in dit stuk, zijn alle bedenkingen van ernstigen aard te berde gebragt; maar te gelijker tijd gevoelt men een partijachtig gevoel, geenerlei overdeyten, en daardoor den schijn van eenen staatsmanbbwaardige denkwijze ontwikkeld. Alzoo heeft niemand den wensch geuit, dat de wet, houdende onze berandingslagen, deest men (in dit stuk, zijn alle bedenkingen van ernstigen aard te berde gebragt; maar te gelijker tijd gevoelt men een partijachtig gevoel, geenerlei overdeyten, en daardoor den schijn van eenen staatsmanbbwaardige denkwijze ontwikkeld. Alzoo heeft niemand den wensch geuit, dat de wet, houdende onze berandingslagen, deest men (in dit stuk, zijn alle bedenkingen van ernstigen aard te berde gebragt; maar te gelijker tijd gevoelt men een partijachtig gevoel, geenerlei overdeyten, en daardoor den schijn van eenen staatsmanbbwaardige denkwijze ontwikkeld.

De commissie is eenstemmig geweest om te verklaren, dat, als de bevoegdheid om te onderwijzen tot een regt wordt verheven, de maatschappij krachtige waarborgen noodig heeft. Het regt van den Staat, hetzij tot het bestaan van het openbaar onderwijs, hetzij tot het toezigt over het bijzonder onderwijs, is niet betwist geworden. Wij zijn evenzeer eenstemmig gebleven in het erkennen der nietigheid van beklagen en der rechtsheid van zekere beschutlingen, die de strekking hebben, om de handhaving van het openbaar gezeg, voorzoo veel dit de leiding van de nationale opvoeding uitteent, en te bevestigen, niemand heeft de waring van dit gezeg willen doen ophouden, of aan voedenkingen daartegen gevee. Alleen ontrent de mate van vrijheid over den aard en de uitgestrektheid der waarborgen zijn wij het eenz geworden, ofschoon ook de deswege opgeworpen vraagstukken na een regt eenstemmig zijn beslist.

Bij de behandeling der vraag, hoe de lijkdienst, toegezegde wijheid van onderwijs te verstaan, is glansde het verslag zich onder anderen aldus uit: "De lijkdienst, die in de wet van den 29. Maart 1833, is opgegeven, spreekt, dogelijks van de vrijheid van hand. Wij eerbiedigen echter te zeer het gewigtig onderwerp, als om ons te beklagen over de onbegrijpelijkheid van de wet, houdende onze berandingslagen, die de strekking hebben, om de handhaving van het openbaar gezeg, voorzoo veel dit de leiding van de nationale opvoeding uitteent, en te bevestigen, niemand heeft de waring van dit gezeg willen doen ophouden, of aan voedenkingen daartegen gevee. Alleen ontrent de mate van vrijheid over den aard en de uitgestrektheid der waarborgen zijn wij het eenz geworden, ofschoon ook de deswege opgeworpen vraagstukken na een regt eenstemmig zijn beslist."

De commissie is eenstemmig geweest om te verklaren, dat, als de bevoegdheid om te onderwijzen tot een regt wordt verheven, de maatschappij krachtige waarborgen noodig heeft. Het regt van den Staat, hetzij tot het bestaan van het openbaar onderwijs, hetzij tot het toezigt over het bijzonder onderwijs, is niet betwist geworden. Wij zijn evenzeer eenstemmig gebleven in het erkennen der nietigheid van beklagen en der rechtsheid van zekere beschutlingen, die de strekking hebben, om de handhaving van het openbaar gezeg, voorzoo veel dit de leiding van de nationale opvoeding uitteent, en te bevestigen, niemand heeft de waring van dit gezeg willen doen ophouden, of aan voedenkingen daartegen gevee. Alleen ontrent de mate van vrijheid over den aard en de uitgestrektheid der waarborgen zijn wij het eenz geworden, ofschoon ook de deswege opgeworpen vraagstukken na een regt eenstemmig zijn beslist.

Bij de behandeling der vraag, hoe de lijkdienst, toegezegde wijheid van onderwijs te verstaan, is glansde het verslag zich onder anderen aldus uit: "De lijkdienst, die in de wet van den 29. Maart 1833, is opgegeven, spreekt, dogelijks van de vrijheid van hand. Wij eerbiedigen echter te zeer het gewigtig onderwerp, als om ons te beklagen over de onbegrijpelijkheid van de wet, houdende onze berandingslagen, die de strekking hebben, om de handhaving van het openbaar gezeg, voorzoo veel dit de leiding van de nationale opvoeding uitteent, en te bevestigen, niemand heeft de waring van dit gezeg willen doen ophouden, of aan voedenkingen daartegen gevee. Alleen ontrent de mate van vrijheid over den aard en de uitgestrektheid der waarborgen zijn wij het eenz geworden, ofschoon ook de deswege opgeworpen vraagstukken na een regt eenstemmig zijn beslist."

Bij de behandeling der vraag, hoe de lijkdienst, toegezegde wijheid van onderwijs te verstaan, is glansde het verslag zich onder anderen aldus uit: "De lijkdienst, die in de wet van den 29. Maart 1833, is opgegeven, spreekt, dogelijks van de vrijheid van hand. Wij eerbiedigen echter te zeer het gewigtig onderwerp, als om ons te beklagen over de onbegrijpelijkheid van de wet, houdende onze berandingslagen, die de strekking hebben, om de handhaving van het openbaar gezeg, voorzoo veel dit de leiding van de nationale opvoeding uitteent, en te bevestigen, niemand heeft de waring van dit gezeg willen doen ophouden, of aan voedenkingen daartegen gevee. Alleen ontrent de mate van vrijheid over den aard en de uitgestrektheid der waarborgen zijn wij het eenz geworden, ofschoon ook de deswege opgeworpen vraagstukken na een regt eenstemmig zijn beslist."

Bij de behandeling der vraag, hoe de lijkdienst, toegezegde wijheid van onderwijs te verstaan, is glansde het verslag zich onder anderen aldus uit: "De lijkdienst, die in de wet van den 29. Maart 1833, is opgegeven, spreekt, dogelijks van de vrijheid van hand. Wij eerbiedigen echter te zeer het gewigtig onderwerp, als om ons te beklagen over de onbegrijpelijkheid van de wet, houdende onze berandingslagen, die de strekking hebben, om de handhaving van het openbaar gezeg, voorzoo veel dit de leiding van de nationale opvoeding uitteent, en te bevestigen, niemand heeft de waring van dit gezeg willen doen ophouden, of aan voedenkingen daartegen gevee. Alleen ontrent de mate van vrijheid over den aard en de uitgestrektheid der waarborgen zijn wij het eenz geworden, ofschoon ook de deswege opgeworpen vraagstukken na een regt eenstemmig zijn beslist."

Bij de behandeling der vraag, hoe de lijkdienst, toegezegde wijheid van onderwijs te verstaan, is glansde het verslag zich onder anderen aldus uit: "De lijkdienst, die in de wet van den 29. Maart 1833, is opgegeven, spreekt, dogelijks van de vrijheid van hand. Wij eerbiedigen echter te zeer het gewigtig onderwerp, als om ons te beklagen over de onbegrijpelijkheid van de wet, houdende onze berandingslagen, die de strekking hebben, om de handhaving van het openbaar gezeg, voorzoo veel dit de leiding van de nationale opvoeding uitteent, en te bevestigen, niemand heeft de waring van dit gezeg willen doen ophouden, of aan voedenkingen daartegen gevee. Alleen ontrent de mate van vrijheid over den aard en de uitgestrektheid der waarborgen zijn wij het eenz geworden, ofschoon ook de deswege opgeworpen vraagstukken na een regt eenstemmig zijn beslist."

Bij de behandeling der vraag, hoe de lijkdienst, toegezegde wijheid van onderwijs te verstaan, is glansde het verslag zich onder anderen aldus uit: "De lijkdienst, die in de wet van den 29. Maart 1833, is opgegeven, spreekt, dogelijks van de vrijheid van hand. Wij eerbiedigen echter te zeer het gewigtig onderwerp, als om ons te beklagen over de onbegrijpelijkheid van de wet, houdende onze berandingslagen, die de strekking hebben, om de handhaving van het openbaar gezeg, voorzoo veel dit de leiding van de nationale opvoeding uitteent, en te bevestigen, niemand heeft de waring van dit gezeg willen doen ophouden, of aan voedenkingen daartegen gevee. Alleen ontrent de mate van vrijheid over den aard en de uitgestrektheid der waarborgen zijn wij het eenz geworden, ofschoon ook de deswege opgeworpen vraagstukken na een regt eenstemmig zijn beslist."

derwijzers overgeleverd. Zij is een geheiligd voorwerp, slechts in handen te stellen van zoodanige mannen, wier hoedanigheid en aanspraken de wijsheid des wetgevers vooraf heeft geregeld. Even zoo is het doen van regerlijke uitspraken geen tak van nijverheid, maar eene openbare betrekking. Zelfs de betrekking van advocaat, ofschoon zij iets van den vrijen arbeid heeft, wordt niet zonder onderscheid aan iedereen toegestaan. Deze behoort door voorgaande studien, door een langdurig verschijnen voor de hofrechterbanken bewezen te hebben, waardig te zijn, om in naam der wetten voor de bewaarders der wetten te spreken. De huisvader heeft het regt, om zijn kind in overeenkomst met zijne vaderlijke zorgvuldigheid te doen opvoeden. De Staat heeft het regt, om die opvoeding in overeenkomst met de staatsregeling des lands te doen plaats hebben. Het zou even goddeloos zijn om de geheiligde regten van het vaderschap op de kinderen, als om die van het vaderland op zijne burgers te ontkennen.

» Een land, waar vrijheid van onderwijs heerscht, is zoodanig een, dat de mogelijkheid heeft verschaft tot het volgen van onderscheidene stelsels van opvoeding, tusschen welke de vaderlijke zorgvuldigheid kiezen kan, naar mate van smaak of denkwijze; maar waar toch elk dier stelsels beziel moet zijn van den geest van 't algemeen, van de staatsregeling des lands, overeenkomstig 't moest wezen met het genie der natie, geschikt om desen haren raag in de schatting der beschaafde wereld te doen behouden. Waar geene vrijheid van onderwijs heerscht, wil de Staat met een opwerchdelijken wil gergapend, de jeugd in denzelfden vorm werpen, haer, als een stuk goud, met zijne beelddes stempelen. Zoo was het bij sommige oude volken, maar zoo iets voegt noch aan den nieuwen tijd, noch aan Frankrijk. (Hier herinnert de heer Thiers aan degenen die het regt van den Staat ontkennen, en zich op het gezag der fransche omwenteling beroepen, hoe de nationale conventie, het onderwijs vrij verklaarde, die vrijheid aan de stelligste voorwaarden, naar den geest van den tijd, had onderworpen.) Wij moeten getrouw blijven aan hetgeen de geest van onze tijd en van ons vaderland vordert. Hij vordert zeker verscheidenheid in opvoedingstelsels, die aan alle vaders verdoelooft de neiging van hun hart, de bezigten hunner bezucht, de bezwaren van hun geweten te volgen, maar toch geen hinner toelaat, om slechts burgers, burgers van eenen anderen tijd, van een ander land, van eenen anderen staatsregeling op te kweeken; burgers, opgevoed in het geloof, dat de Fransche omwenteling eene langdurige misdaad, Napoleon een door zijn eenaal gestrafte overweldiger, Frankrijk zijn met hem regterlijk gestrafte medeplichtige en tegewast burger, die, als zij tot het lang mededede opklimmen, van gevoelen zijn, dat de hervorming van het edict van Nantes een maatregel is geweest, die de goddeloosheid van gracie geesten verstoort.

In overeenkomst met deze beginselen is de wet, welke het hier geldt, door de commissie gewijzigd. De uitsluiting der Jazuiten en van andere onwettige geestelijke vereenigingen van het openbaar onderwijs wordt daarbij als iets dat van zelf spreekt, gehandhaafd. De commissie wile voerde onder anderen voor, om de kleine seminariën onder het oppzicht der bisschoppen te laten; maar de bevelschriften van 1828, die de strekking hadden, om daarop uitsluitend, tot den geestelijken stand bestemde jongelieden toe te laten, in welke kracht te herstellen. Zoo zouden bij die jongelieden reeds met hun voortvarende jaar het geestelijk gewaad moeten dragen. Aan het alre van den minister van onderwijs, de heer Thiers, vindt men eene sport van de commissie, door hare aanmatigingen, welke deze benadeelt, welke zegespraal als welgezonden wenschen weg zij werd. De herkiezing van den deken den orde van advocaten te Parijs, omvotende meerderheid van 393 stemmen van de 498 tegenwoordige adrekatoren heeft een blijk gegeven, dat de handelingen van den raad der orde de algemeene goedkeuring hebben verworven. Men wil den de heer Segnier zijn voornemen hooft te kennen gegeven hebben, een de hielk indero minde te schikken, doch dat zijne vrienden het eena ontgeraden hadden.

» Men spreekt verder van het voornemen om den hertog van Aumale tot onderkoning van Algerie te benoemen. Men wil, dat in dat geval de maarschalk Bugeaud den maarschalk Soult als minister der oorlog zou opvolgen, en Algerie een stoet van eigen bestuur voor de militaire en burgerlijke zaken zou bekomen. Het hof officieel blad de Messager vermeldt, dat hij koninklijk bevel van den 3den Maart de schout-bij nacht Leprieux tot opvolger benoemt te vanden schout-bij nacht de Magellan commandant der fransche vloot in de Antillen, en in de golf van Mexiko, die na drie jaren dienstverruiling aldaar verlangt had naar Frankrijk terug te keeren. Bij een andere ordonnantie van den 7den dezer wordt besloten, aangezien de noodzakelijkheid om de fransche zeemagt op de kust van Halli te versterken, het flagat de Thiers, dat hangte Brest wordt gisterst, daarheen te zenden. De Minister houdt een vergelijkenden staat van de ontvangst der belastingen en indirecte inkomsten over het eerste halfjaar 1844, vergeleken bij hetzelfde tijdvak van 1842 en 1843. Er heeft voor

1844 eene vermeerdering plaats van 7,752,000 fr. op 1843, en van 14,677,000 fr. op 1842.

» Het gouvernement heeft gisteren avond het volgend telegraphische bericht uit Spanje bekend gemaakt:

» Bayonne, 13 Julij.

» Bij dekreet van den 4den dezer, geplaatst in de Madridsche Courant van den 10den, zijn de cortes ontbonden geworden; de kiescollegien zijn bijeengeroepen tegen den 3den September; de algemeene verkiezingen zullen den 14den plaats hebben en de nieuwe cortes zich den 10den October vereenigen.

» Een ander dekreet van den 4den herstelt in de baskische provincien de (provinciale) deputatien en de municipaliteiten overeenkomstig de fueros. De algemeene juntas zullen zich onmiddellijk vereenigen en commissarissen benoemen die belast zullen wezen om met het gouvernement de questie der fueros te behandelen, welke aan de aanstaande cortes zal onderworpen worden.

» Niets is veranderd geworden in de douanen, de administratie der justitie en politie.

» Een derde dekreet beveelt de overbrenging van het hof van Montes-de-Oca, van Vittoria naar Madrid.

## N E D E R L A N D E N .

BREDA, den 17den Julij.

» Z. M. de Koning is den 11den dezer te Luxemburg aangekomen en aldaar met groote geestdrift ontvangen. Z. M. is aldaar, namens den Koning der Franschen, door den luitenant-generaal baron Achard, militair kommandant van het departement van de Moesel, begroet geworden.

» Op den 12den dezer is te Groningen door een hevige ongesteldheid plotseling in de kracht zijns levens, naauwelijks vijf en dertig jaren oud, overleden de heer Mr. T. P. Trosling, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, door in de beide regten en in de letteren en advocaat bij het provinciaal gerechtshof te Groningen.

» Met genoegen meldt men ons, dat ten gevolge van het gehouden vergelijkend Examen te Utrecht, op den 20 Junij j., en volgende dagen, onder meer andere, door de officieren van gezondheid der 8: klasse te Breda, afgelegd, de heer Basting alhier, bij dat concours met zeer veel lof als de eerste (zie Handelsblad 16 Julij) tot bevordering voor de 2de klasse in aanmerking zal worden genomen, terwijl aan de overige bij dit concours mede deelgenomen hebbende officieren van Gez. van wege hanna chef, den inspecteur van de militaire geneesk. dienst, bij eene vriejode missive, dat 9 Julij j. te kennis is gegeven, dat hij den weesch koestert, dat hij bij een volgend examen hetzelfde voorregt mag te beurt vallen.

» Gedeputeerde Staten der provincie Noord-Brabant hebben, onder datteekening van 21 Junij j., de polderheestren beneden Grave tot 's Hertogenbosch, bultangewoon bijeengeroepen en hun verzoekt om voor den 1sten Augustus aanstaande de ingelanden van de belanghebbende polders, volgens de bestaande reglementen, tot die vergadering te beschrijven, ten einde aan hen deze beide vragen voor te leggen:

- » Of aan gedeputeerde staten dezer provincie het onderzoek zal zijn opgedragen, omtrent het evenredig aandeel, hetwelk iedere belanghebbende polder zal behooren bij te dragen, in de som van twaalf tonnen gouds, welke aan de hooge regering is toegezegd, bijaldien het ontworpen plan van een inundatie- en tevens uitwateringskanaal, van Grave naar Gortvliedenberg, zal tot stand worden gebragt?
- » Of de onderaangef. polder ingelanden zullen plaats hebben, op de wijze en met de voorwaarden zoo als breedvoerig bij de circulaire van gedeputeerde staten is beschreven, te dien effecte, dat het aandeel hetwelk door de Gedeputeerde Staten aan iederen polder zal zijn opgelegd, ter zijner lid regelmatig door denzelfden zal worden betaald?

Bij toestemmende beantwoording van welke vragen dadelijk zal worden overgegaan tot het benoemen eener commissie van twee leden uit de ingelanden, die in betrekking tot Gedeputeerde Staten zullen staan, om over alle bijzonderheden te worden gehoord en de belangen van hanna polder voor te staan.

Tot aandsang der zaak wordt voorts onder anderen in voorgeselde circulaire van Gedeputeerde Staten nog gaagde

» Wij kunnen intuschen niet gembegzaam aanbevelen, dat, soolang dit ledere onderwerp (de vaststelling der bijdrage van 12 tonnen gouds) niet voldoende zal zijn vastgesteld, de hooge regering te verzeis zou worden aangevocht, om een kanaal van uitwatering voor de polders van beneden Grave tot 's Hertogenbosch daar te stellen; wij moeten integendeel vreesen, dat bijaldien binnen eenigen tijd de hooge regering niet zal kunnen overtuigd worden, dat voor de rigtige bijdrage der twaalf tonnen gouds, door stellige maatregelen is gezorgd, het ontworpen kanaal, voor soo veel de uitwatering der polders betreft, zou worden ter zijde gesteld, en alleen werken, voor de verdediging van het rijk, aangewend.

» In de vergadering van de provinciale Staten van Gelderland van den 9den Julij, is het nieuw ontworpen reglement op het beheer



der rivierpolders voor de provincie Gelderland met 43 tegen 21 stemmen aangenomen.

In dezelfde zitting is ter tafel gebracht een adres van den Aarts-priester van Gelderland, bezwaren inbrengende, dat door de onderwijzers in de gemengde scholen, bij de behandeling der bijbelsche geschiedenis en christelijke zedekunde, leerstellig godsdienstig onderwijs gegeven wordt, hetwelk, volgens de leer der R. K. kerk, niet dan van het kerkelijk gezag mag uitgaan, en verzoekende dat de Staten maatregelen gelieven te nemen, om zoodanig onderwijs van de gemengde scholen te weren. Op voorstel van den voorzitter werd met 58 tegen 5 stemmen besloten, dit stuk naar gedeputeerde Staten te verzenden, ten einde, na verhoor van zoodanige autoriteiten als zij noodig zullen oordeelen, van hun onderzoek verslag te doen in eene volgende algemeene vergadering der Staten. — Naar men verneemt, zijn dezer dagen ook bij andere provinciale Statenvergaderingen dergelijke adressen ingediend geworden.

— In de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* leest men het volgend belangrijk verslag:

»Daar wapperde de Hollandsche vlag van onze groote Marine-werf en gaf het teeken, dat er iets buitengewoons aan de wateren der Maas stond te gebeuren. Het was drie uren in den middag. Eene talloze menigte stroomde van alle zijden naar de plaats, waar onze hoog verreesde stadgenoot de bodems op stapel stelt en toerust, die met de letters A. V. H. in de witte vlag, den naam van *Antony van Hoboken*, naar de Ooster- en Westerstreken glansrijk heen voeren. Eene nieuwe kiel zou daar te water worden gelaten; de twee *Antony's* men in zhet roode dundoek, dat van den middelstandaard des trotschen van'tuigs wapperde, terwijl eene witte, met groen afgezette baan hoog in de lucht het getal 76 aanduidde, als het nummer waaronder de kapitein van dezen koopvaarder bij het Rotterdamsch Zee-mans-Collegie staat te boek gesteld. Van den spiegel guldten de vaderlandsche kleuren. De bodem werd geschat op nagenoeg 500 lasten.

»Niet lang zocht het *Tog* naar den edelen grijsaard, wiens achtbaar hoofd door acht en tachtig winters is besneeuwd, naar *van Hoboken*, den man, wiens schatten middelijk uitvloeijen over duizende nijvere werkheden, en die nog met jeugdig vuur, zelf alomme zich vertoende, te midden dier wakkere gasten, welke men weldra de hand aan het werkszag slaan, om het trotsche zeekasteel van de helling af en in den stroom te brengen.

»Sedert nu nagenoeg twintig jaren verschaft de brave koopman en reeder op deze werf aan talloze monden het nijvere brood, en geniet daar, gelijk van de beurs en geheel de stad, ja gaansch het Koninkrijk door, de hulde en zegespraak van alle door hem bevoorrechte arbeiders niet alleen, maar tevens van allen, die wel denken, en het met handel, nijverheid en scheepvaart, als de bronader van Nederlands welzijn, hoog op hebben.

In eene vlagge-tribune, rechts van de scheepshelling, plaatste zich amareeks vier ure de groote koopman, te midden van zijne dierbare bloedverwanten en eene keur van het feest daar genoodigde vrienden; — de stulpalen werden weggeslagen, de klink werd afgerameid, en, met majesteit stond het zeegevaarte nu nog één oogwek daar onbewegelijk, los en vrij; om vervolgens statig langzaam heen te glijden tusschen de groeve door, en eindelijk prijsnel voort te schieten in de kam der Maas, die zich met welgevallen opsloot, om de *Twee Antony's* in hare schoot te ontvangen.

»Toen steeg het driemaal *hoera!* uit den boezem der werkgasten afvarend op, en werd loide weergelinkt en tegengegroet door de maatschap, die zich wuivende op het zeegevaarte bevond. Maar honger nog steeg nu de kreet *leve Hoboken!* uit de menigte omhoog, als bijja gelijktijdig, de Opperbouwmeester der *Maas*, de *de Hoog*, in de tribune verscheen, om den edelen patroon geluk te komen wenschen, met het voorspoedig te water brengen van de meer dan zestig daar-ter plaatse gebouwde kielen, en van het zeventiende koopvaarderschip, door *van Hoboken* voor den Oceaan toegeraad. In de daad zulk een oogenblik verdiende de verheuging van het peesjeel. Kalm en groot ontving de brave grijsaard den gelukwensch van zijnen bouwmeester, terwijl reeds, op dezelfde plek, waar nog zoo even de *Twee Antony's* hunnen wimpel opstaken, de kiel werd gelegd en de vaderlandsche vlag geheven voor een achttienden grooten koopvaarder, het fragatschip *Gongene*, ter grootte van 400 lasten, dien alle tegenwoordig zijden vorig speeken, dat *van Hoboken* nogmaals van zijne werf nog mogen zien te water gaan.

Behalve het aanzienlijk geschenk, dat aan den künftigen *de Hoog* door zijnen vercerden patroon werd ter hand gesteld, erlangden nu ook de rappe gasten elk hün aandeel van wijn, brood en kaas, op ond-vaderlandschen frant hün middelijk toegedacht, en talrijke volksopharen verlieten de werf vol vreugde over het voltooide werk, fier op een stadgenoot, die de gaven der fortuin, en den zegen Gods zoo weldadig wist aan te wenden, dat zij nog bij het versle nageslacht in menschlievende herinnering zullen bewaren den naam van *Antony van Hoboken*.

— Uit Rotterdam schrijft men van den 15den:

Men verneemt dat eenige fatsoenlijke ingezetenen dezer stad, na te Gravenhage de gymnastische oefeningen te hebben bijgewoond, welke aldaar onder de leiding van den 1sten luitenant *Smits* gehouden worden, op het denkbeeld gekomen zijn om alhier iets dergelijks daar te stellen, bereids naar een lokaal hebben omgezien, en zich met genoemden heer in aandraking trachten te stellen, ten einde zich van zijnen raad en, zoo mogelijk, voor het vervolg van zijne leiding te kunnen bedienen. Alleen de kosten van een geschikt lokaal kunnen, vooral dewijl men daarmede gaarne eene zwemschool ook willen verbinden (hoedanige ook, sedert kort, te Gravenhage onder de genoemde leiding bestaat), de bereiking van dit doel eenigzins vertragen, maar men meent zich, vooral dewijl de nuttigheid van zwemscholen hier te lande meer en meer wordt ingezien, met

de medewerking van het Stedelijk Bestuur eenigermate te mogen vleijen.

— Laatstleden Zaterdag werd de nieuw gelegde dubbele draaibrug van gegoten ijzer, over de groote zeedoksluis te Hellevoetsluis, vervaardigd in de fabriek van de heeren *de Waal en van Driest*, te Utrecht, door de commissie van toezigt, bestaande uit den hoofd-ingenieur der Marine *A. Bakker* en ingenieur van den waterstaat *A. Greve*, op de bepaalde wijze beproefd met het overrijden eener wagenvracht van 12000 Ned. ponden, hetwelk doet een allezins gunstigen uitslag is bekroond, als zijnde aan geen der deelen van de brug eenige de minste ontzetting of afwijking waargenomen, terwijl vervolgens het open- en toedraaijen daarvan met het meeste gemak door één man ten uitvoer kon gebracht worden. Deze brug, welke eene wijde spant van omtrent 16 ellen en als zoodanig in ons rijk eenig in hare soort is, was bij deze gelegenheid met nationale vlaggen versierd, en de beproefing geschiedde in tegenwoordigheid der civile en militaire autoriteiten en een aantal ingezetenen, onder het spelen der muziek van Zr. Ms. wachtschip *de Schelde*, daartoe welwillend door den kommandant van dien bodem afgestaan.

Onmiddellijk na de beproefing der brug is de passage daarover voor het publiek opengesteld.

**UITTREKSEL uit het verslag nopens den staat der provincie Noord-Brabant sedert Julij 1843 tot Julij 1844 door den Staatsraad Gouverneur en Gedeputeerde Staten aan de Provinciale Staten uitgebragt.**

**Inwendig beheer en politie.** Het inwendig beheer der gemeenten, hoofdzakelijk wat derzelver financiële aangelegenheden betreft, levert over het algemeen stof tot tevredenheid op, wordende aan de daaronder bestaande voorschriften en reglementaire bepalingen de hand gehouden.

Minder gunstig is het gesteld ten aanzien der handhaving van algemeene en plaatselijke keuzen en reglementen van politie, welke in vele plaatsen te wenschen overlaat; immers de begane overtredingen worden niet altijd geconstateerd en ter kennis van de officieren van justitie gebracht; vooral ten opzichte tot de verordeningen voor het sluiten der herbergen op bepaalde uren en ten aanzien der opvolging van de bepalingen van het provinciale brandreglement leggen eenige plaatselijke besturen eene zekere zorgeloosheid aan den dag, die afkeuring verdient en de provinciale administratie vele bemoeijensissen veroorzaakt.

Als gewoontje hebben de burgemeesters gedurende den afgelopen winter plaats gehad en is derzelver nat op nieuw gebieken, hebbende zij daar, waar de plaatselijke besturen van het nut van den maatregel genoeg doordrongen zijn, veel bijgebracht tot verzekering der veiligheid van personen en goederen, en hebben alzoo de waakzaamheid van het wapen der marechaussée en van de ambtenaren van justitie krachtadig ondersteund.

Hoezeer dit gewest, door deszelfs ligging meer dan andere aan het binnepkomen van vreemd verdacht volk blootstaat, werd de landlooperij echter met goed gevolg geweerd. Minder gunstig is het met de wering der bedelarij gesteld, waaromtrent de plaatselijke besturen, vooral uit aanmerking van de vermindering van welvaart, en het hier en daar bestaande gebrek aan gelegenheid tot het vinden van werk, ooglokkend zouden te werk gaan.

**Staat der bevolking.** De bevolking der provincie bestond op den 1sten Januarij 1843 uit 378,707 zielen, waarvan 73829 in de steden en 304,878 op het platte land.

Gedurende het jaar 1843 beliep het getal der geboorten in de steden 2483, waarvan 1286 van het mannelijke en 1197 van het vrouwelijk geslacht; op het platte land 8944, waarvan 4637 van het mannelijke en 4307 van het vrouwelijk geslacht, te zamen 11427 kinderen, zijnde 107 minder dan in het jaar 1842.

Onder de geboorten zijn niet begrepen de levende geboren kinderen, als: 329 van het mannelijk en 235 van het vrouwelijk geslacht.

De levend geboren en staan in verhouding tot de bevolking als 1 tot ruim 33.

Onder de levend geboren bevonden zich 27 onechte erkende en 327 onwettige niet erkende kinderen, te zamen 354, waarvan 174 jongens en 180 meisjes, en wel 163 in de steden en 191 ten platten lande. De onwettige geboorten staan tot de wettige als 1 tot ruim 32.

De maand Januarij leverde het grootste getal geboorten op, 1117; de maand Juij het minste, 748.

Het getal der overledenen bedroeg 7628, waarvan 1592 in de steden en 6036 op het platte land, te zamen 7628, en wel 3874 van het mannelijke en 3754 van het vrouwelijke geslacht.

De sterfte was in 1843 603 minder dan in 1842. Het getal der overledenen staat tot de bevolking als 1 tot 49 en 50.

De maand Maart onderscheidde zich door de grootste sterfte, 750 personen, het kleinste getal was in Augustus, te weten 539.

Er zijn 2410 huwelijken in het jaar 1843 aangegaan en wel in de steden 502, ten platten lande 1908, zijnde 54 meer dan in 1842.

Er hadden geene echtscheidingen plaats.

In 1843 hebben zich van elders in de gemeenten nedergezet 5930 personen, en zijn met der woon naar andere gemeenten vertrokken 5727.

De ontstane verandering in de bevolking levert alzoo over 1843 eene vermeerdering op van 4062 zielen, en de bevolking bestond op den 1sten Januarij van dit jaar uit 382,709 zielen, waarvan 74898 in de steden, en 307,811 ten platten lande, ongetrekkend de militairen en de gevangenen.

**Gezondheidsstoestand.** Deze kan in 1843 als niet ongunstig beschouwd worden; er werden geene ziekten van epidemischen of endemischen aard van eenig ernstig belang bespreekt. De gewone voor- en nejaarskoorts en mazelen, die gewone eukke voorgedens, doch niet van dien aard, die buitengewone bezorgdheid vereischten. In enkele gemeenten hebben zich de natuur-

lijke kinderpokken geopenbaard, en in de gemeente Someren heerschte in October II., eene dysenteria of roode loop, waaraan vier hinders overleden zijn.

**Koepokinenting.** Volgens de ingekomene opgaven bedroeg het getal der in 1843 gevaccineerden 2796 gratis en 2220 tegen belooning, te zamen 5016, dus 761 meer dan in 1842, staande het getal gevaccineerden tot dat der geboorten als 1 tot 2.  
Gedurende het jaar 1843 hebben, volgens diezelfde opgaven 567 personen aan de kinderziekte gelaboreerd; 45 zijn aan de gevolgen overleden, 519 zonder en 3 met gebreken daarvan opgekomen. Geene gouden medailles tot belooning van betoonden ijver in de aanwending der koepokinenting zijn later dan voor het jaar 1842 toegewezen geworden.

**Geneeskundige dienst.** Volgens het verslag van 1843 bevonden zich in deze provincie 529 bevoegd erkende beoefenaren der onderscheidene takken van geneeskunst; in den loop van dat jaar is haar getal met 47 vermeerderd.

(Het vervolg hierna).

Ter **AMSTERDAMSCHER BEURS** van (16 Julij) werden genoteerd: Ned. 2 1/2 pCt. 61 negen zest., 1/2, Nieuwe 3 pCt. 74 negen zest.; dito op rek. 74 ell zest.; 5 pCt. 100%; Sydic. 4 1/2 pCt. 99 1/2; Handelsm. 114 1/2, 102 1/2; O. Ind. 5 pCt. 100; dito 4 pCt. 96 1/2; Ardoins 20 dertien zest., 3/4, dito 3 pCt. 34 1/2; Portug. te Lond. 45 1/2; Rusland 4 pCt. 90%; 91; Amerika Bankact. 7 1/2, 1/2; Braz. 83%; Enk. bk Gr. 12%; onbep. dito 12 1/2.

Met goedkeuring van Heeren Burgemeester en Wethouders dezer Stad en voorkeppnis van den Kommissaris der Veerscheepen, is de **AFVAART** van en op den 22. Julij met de **JAAGSCHUIT** van **TERHEYDEN** op **BREDA**, voor den tijd van twaalf dagen, bepaald, des morgens om **HALF NEGEN** en des avonds om **VIEF UREN**, en van **BREDA** des voormiddags om **HALF ELF** en des namiddags om **TWEE UREN**.  
Breda, den 18. Julij 1844.

**ALGEMEENE POSTWAGEN-ONDERNEMING, VAN GEND & LOOS.**

Te beginnen met den 17. Julij 1844 zal de Dienst dezer Onderneming van **BREDA** vertrekken ten **3 URE** des middags om te **ANTWERPEN** ten **5 1/2 UUR** des avonds aan te komen.

**KOMMISSARISSEN, belast met het Bestuur der NAAMLOOZE MAATSCHAPPIJ tot INVOERING DER ZIJDETEELT IN NOORD-BRABAND**, verzoeken, dat wellicht, het zij door versterking van primitive Deelgenooten, of door vertrek naar elders, zonder kennisgeving aan het Bestuur der Maatschappij, niet alle per gewonen Brievenpost afgezonden Circulaires, in dato 4 Junij II., aan de tegenwoordige wettige Bezitters dier Aandeelen zijn toegekomen, brengen bij deze ter kennis van Deelgenooten, wien hoope Circulaire de dato 4 Junij voordien, niet moet geworden zijn, dat er op **Vrijdag den 26. dezer** des voormiddags ten ure, in een der Lokalen van het Hoofd-Etablissement der Maatschappij te **St. Michiels-Gestel**, eene algemeene Vergadering van Deelgenooten zal worden gehouden, waarbij als een speciaal punt van Deliberatie aan de Leden zal worden onderworpen **het of niet voortzetten dezer Maatschappelijke onderneming**, wofende tevens allen door hen alnog vriendelijk uitgenoodigd, deze Vergadering in Persoon of door Gemagtigde, wel te willen bijwonen.  
Bestuurders der Maatschappij te Noord-Brabant  
Namens dezelve,  
**Jhr. M. B. B. MARTINI VAN OUWERKERK,**  
Voorzitter.

Op **Vrijdag 19. Julij 1844**, des voormiddags ten **10 ure**, ten oet **Huis** van Mevrouw de **Weduwe L. OERS**, op de **Groote Markt te Breda**, **PUBLIEKE VERKOOPING**, van eene zeer schoone en zeldzame Verzameling **BLOEMEN** van den open grond, de **Orangerie** en **Braekas**, alsmede zeer veel schoone **STRUIK-** en **HEESTERGEWASSEN**.  
Ales 2. uren voor de Verkoopng te zien.

**DOMEINGOEDEREN VAN NEDERLANDEN.**  
**RENTAMB T NIERYAART.**  
De **RENTMEESTER** der Domeingooderen van **Ned. Nl.** Prijs **FREDERIK der Nederlanden**, voor het Rentambt **Nieryaart**, zal, als daartoe geautoriseerd, in het openbaar, aan de meest- en genoeg-

biedenden **Verpachten**, op den **27. Julij 1844**, ten **Gemeentehuize** binnen de **Klundert**, des voormiddags ten **tien ure**, ten overstaan van den Heer **Notaris C. W. MARIS**.

Alle de **KOREN-** en **ZOMER-ZAAD-TIENDEN** van de **Landeg** gelegen onder de **Klundert**, voor den **Oogst van 1844**.  
De **Conditiën** van **Verpachting** zijn zoo ten **Kantore van den Rentmeester** voormeld, als van den bovengemelden **Notaris te lezen**, d'gelijks (except des **Zondags**), des voormiddags.  
**KLUNDERT**, den **6. Julij 1844**.  
De **Rentmeester** voornoemd,  
**L. H. RIJSTERBORGH.**

Bij **J. G. BROESE**, Boekhandelaar te **Utrecht**, is uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

**NATUURKUNDIG ONDERZOEK DER BORSTHOLTE**  
DOOR MIDDEL VAN  
**HET GEZIGT, HET GEVOEL, DE PERCUSIE**  
EN DE AUSCULTATIE.

HERKENNING VAN DEN GEZONDEN EN ZIEKELIJKEN TOESTAND DER WERKTUIGEN VAN DE ADEMHALING EN VAN DEN BLOEDSOMLOOP.

DOOR  
**D. C. D. LEICHSNERING.**  
MET EENE PLAAT.  
Prijs **90 Cents.**

Bij **BROESE & COMP.**, te **Breda**, is van de pers gekomen en alom verzonden:

**TIJDSCHRIFT**  
voor  
**AANKOMENDE ONDERWIJZERS,**  
NEGENDE JAARGANG, 1844, nr. 2.  
Prijs per Jaargang **1 1/2**.

**INHOUD:**  
I. **Aankondiging van nieuw uitgekomene boeken.** — **Boekbes** schouwingen.  
II. **Mengelwerk.** — Iets over eene doelmatige wijze, om kinderen te oefenen in het zaiyer, en geregeld uitdrukken hunner denkbeelden. Door **C. 't HOEN**. — Iets over de verschillende taaleisels. Door **H. HUYGEN**. — Het nut, en aangebame van de beoefening der aardrijkskunde. Door **W. D. VAN ES**. — Over den aard der vulkanische verschijnselen en het vermoedelijk ontstaan derzelve. (Een briefwissel.) Door **A. de HAER**, Onderwijzer te **Dijkshorn**. — **KARL JOHAN**, Koning van **Zweden**. Door **A. J. L. LEMPE**, Onderwijzer te **Zieden**.  
III. **Vragen en Opgaven.** — Beantwoordingen en Oplossingen. — Naamlijst van Oplossers.

Door **Bovengemelden** zijn ter dienste van het onderwijs uitgegeven en alom verkrijgbaar:  
**BOSSCHA**, (J.) Schets der **Algemeene Geschiedenis** en van die des **Vaderlands**, ten dienste vooral der **Aspiranten tot Kadets** bij de **Koninklijke Militaire Akademie**. 200.  
**DORN SELEFFEN**, (Mr. G.) **Handboek der Algemeene Geschiedenis**, in 5 deelen, compleet; bevattende het eerste deel, de **Geschiedenis der Oomerschep volken**; het tweede deel, de **Grieken**; het derde deel, de **Romeinen**; het vierde deel, de **Middeleeuwen**; het vijfde deel, 1 en 2 stuk, de **Nieuwe Geschiedenis tot den jare 1832**. 23 1/2.  
Ieder deel van dit werk is afzonderlijk verkrijgbaar.  
**Handleiding der Algemeene Geschiedenis**, voor het onderwijs in de **Gymnasien**, naar gelijke volgorde. Het 1e stuk, **Algemeene Geschiedenis tot den jare 1832**. 2 1/2.  
**Gelijktijdig overzicht der geschiedenis van de landen van Europa**, van ongeveer 300 tot ongeveer 1832. 100.  
**Dit**, dito, naar **vervolg**. 100.  
— **Vornaamste Gebeurtenissen der Algemeene Geschiedenis**, gelijktijdig beschouwd tot 1832. 120.  
— **Geslacht-Tafel der Koningen van Europa van 1500—1840** en **Overzicht der Staten, regerende Vorsten en Staatsvormen tot 1840**. 70.  
**HEUSDEN**, (A. A. VAN) **Leerboek der Aardrijkskunde** ten dienste van hen, die zich tot de lessen bij de **Kob. Milit. Akad.** wenschen voor te bereiden, of te druk. 150.  
**BADON GHILJEN**, (J.) en **STROOTMAN**, (H.) **Beginselen der Sterk-** kunst, bevattende de behandeling der **Stekunstige Vormen**, de **Oplossing der Vergelijkingen van den eersten en tweeden graad**, alsmede de **Theorien der gewone Logarithmen, Reken- en Meet-** kunstige Reeksen en **Kogelstapels**. 2 1/2.  
— **Vervolg op de Beginselen der Sterk-** kunst, bevattende de leerwijze der onbepaalde **Logarithmen**, de **oplossing der vergelijkingen en Combinatiën**; de **ontwikkeling van de binomiale**; iets over de **Gedrukte Breuken**; de **Reken- en Meet-** kunstige vergelijkingen; die der **Rekenkunstige Reeksen van Hogeren Rang**, en eindelijk de **Ontwikkeling der Logarithmische en Exponentiële Functien**. 1 1/2.  
**HIRSCH**, (MEIJER) **Verzameling van Voorbeelden, Formelen en Vraagstukken**, uit de **Letterrekening en Sterk-** kunst van **Math. Elenc**, uit het **Hoogduitsch** vertaald door **G. H. HIRSCH**. 2 1/2.